

VÁRI ATTILA

A réten át



Mereven bámulta a plafont, s amikor hatni kezdtek a gyógyszerei, előbb csak havasgyopárok szőnyegeit látta, aztán elalvása előtt pipacsok tengere hullámozott, hogy végül apró kék virágok szirmai töltsék ki a foltosra ázott falakat.

És hallotta Eri tántit énekelni.

Azt a zagyva kis dalt hallotta, amit nagypapa testvére állandóan ismételtgetett: „A réten át, a réten át, pam-para-pam-pam...”

Ezt a dallamfoszlányt szerette volna feldúsítani a zeneszerzővel, amikor az aranyérem után visszaléptek a versenyzéstől, megkapták vagyont jelentő szerződésüket, s férjével, és menedzserükkel, aki edzőjük is volt, a tervezett nagy turné előtt érezte, hogy vissza kell nyúlnia gyermekkorához, ha igazi jégtáncot akar mutatni a világnak.

A műkorcsolya világbajnokság után találták ki a zene ütemére változó jeget.

A leghíresebb fényművész tervezte, s Regina csak annyit értett a szenzációként beharangozott látványból, hogy több szintben fagyasztják a pálya felületét, s a különböző hullámhosszúságon vetített sugarak hatására, a más és más rétegekben láthatóvá tett foszforeszkáló képeken táncolnak majd férjével.

A bajnokság megnyerése erőn felüli feladat elé állította, depressziós lett, állandóan vérzett, s nőgyógyásza azt tanácsolta, hogy huszonöt évesen, az aranyérem előtt vonuljon vissza.

– Nem tudom, miket tömtek magába. A drogtesztjei normálisak, de, hogy valami nincs rendben a hormonjaival, és abból még nagyon nagy baj lehet, az hétszentség.

Két évvel az arany után, érezte már, hogy szervezetében valami nem működik, s ahogy elhatalmasodott rajta az ismeretlen és gyógyíthatatlan kór, fél éve visszahozatta magát Amerikából a szülői házba, abban a biztos tudatban, hogy talán már csak napjai lehetnek hátra.

Egyedül, vissza, oda, ahol már nem várhatta senki.

Tudta, hogy meg fog halni.

Nem volt egyszerű az sem, ahogy hazaköltözött.

Költözött?

Nem hozott semmit ottani életéből, csak egy kis szobrot, s a kórházi megsemmisülés helyett, a meghitt halálra való vágyát.

Követelte, hogy szállítsák haza.

A biztosítótársaság, aki az orvosi szakvélemények ismeretében örömmel választotta az olcsóbb megoldást, úgy döntött, hogy a repülőjegy, az itthoni ápolószemélyzet, a temetés, kevesebbe kerül Európa keleti fertályán, mintha hónapokig haldokolna egy floridai kórházban, azonnal teljesítette a kérést.

Pillanatok alatt intéztek mindent, mert a meghatározhatatlan betegség miatt látványosan romlott az állapota, teste vízzel telve már nem is emberre hasonlított, s oxigénátor nélkül szinte nem is élt, kapkodva lélegzett és reflexei sem úgy reagáltak, ahogy elvárták volna, s már nehezebbre esett a legkisebb mozgás is.

Ödémás lábát alig tudta hajlítani, teste és karja is úgy elvastagodott, hogy már csak férje edzőruhájába fért bele, s bár eleinte még érezte maga körül a vértől, vizelettől szennyes ruha bűzét, már nem zavarta, megszokta saját áporodott szagát.

Kora kamaszkoruktól együtt korcsolyáztak. Tornagyőzelmeik miatt ők voltak a „bezzeg páros”. Világbajnokok lettek, orosz balettrendező-edző foglalkozott velük, s a kínai masszőr, aki egyben táplálkozásukat is felügyelte, egzotikus olajokkal kente be tetőtől talpig őket edzés után, mielőtt rájuk adta volna a teljes testüket sokszoros dunsztban tartó hálósákfélét.

New York, és aztán Florida

Fél év alatt honosodtak. Ügyvédek, szenátorok hada intézte állampolgárságukat, még csak hivatalokba sem kellett járjanak. Politikai menekült státust kaptak, aztán napok alatt USA állampolgárok lettek.

A menedzserük, s egy hivatalnok hozta az aláírni való okmányokat, aztán egy délelőtt, szállodai lakosztályukban, a sajtó jelenlétében megmutatták nekik útleveleiket és filmesek hadának kíséretében, az otthonukat is.

Rideg, lelketlen lakás volt. Összeválogatták a lakberendezők a legdrágább, s talán legotrombább tárgyakat.

Hetente partikat rendezett a házukban az ügynökség, ők voltak a meghívók, de nem ismertek senkit azok közül, akik a medence körül tébláboltak pezsgős poharaikkal.

A földszint, ál-oszlopokkal trónteremmé varázsolt hangár. De még két háló, két fürdő, óriási nappali volt a csarnokon kívül, s a konyha mellett egy gyógyszertárnak is beillő, laboráló eszközökkel zsúfolt szobában lakott a hongkongi minden, aki gyúró, gyógyszerész, testőr volt egy személyben.

Regina soha nem ment fel az emeletre. Ott gyerekszobák voltak, hangstúdió, tengerre néző terasz.

Egy jégrevü sztárjaiként járták az Újvilág nagyvárosait. Esténként százával dedikálták a világbajnoki dobogón készült fényképeiket, s Bobó, a férje kiszámította, hogy többet keresnek, mint az ünnepelt filmszillagok.

Utálták az étkezéseket.

Rengeteg ismeretlen zöldségfélét etetett velük a kínai, aki árnyékként követte őket óceántól-óceánig. Olajos öntettel készítette a gyökerekből, csírákból ledarált egyveleget, s minden második nap órákig infúziózta, csepegtette belé, és csakis a törékeny Reginába a vitamin-koktélokot, s egyik reggel, mintha már csak ez hiányzott volna az életükből, a menedzser hívására megérkezett a negyedik lakótárs, egy középkorú szovjet-menekült orvos, aki professzornak szólította magát.

Sportvezetők, hivatásos fejedelmek keresték őket. Hírek jelentek meg arról a világsajtóban, hogy választott hazájuk színeiben indulnak az újabb aranyért.

Akkor, az orvosuk által bevezetett tudományos étkezési rend, a heti széklet-, vizelet- és vérvizsgálat miatt, véletlenül tudta meg azt, hogy terhes.

Nem voltak tünete, éveken keresztül késleltették, vagy éppen siettették a versenynaptárhoz igazítva havi ciklusát

A jeleket sem érezte, Bobó közölte vele, mint kellemetlen tény. Bobó, a férje, aki harminc évesen lett aranyérmes, s most, a csúcson lazábbra fogva feszített edzésrendjét, félve az elhízástól, táplálék-kiegészítőkkal, vitaminokkal, ismeretlen összetételű gyógyszerekkel kezdte tömni mindkettőjüket. De félt, hogy drog, vagy tiltott készítmény kerülhet a várva várt második arany előtt a vérebe, s havonta hormonelemzést is csináltatott a szovjet orvossal. És egy nap, mindenféle számoszlopokkal teli laboratóriumi tesztlap böngészése után bejelentette, hogy Regina állapotos.

– Ez a terhesség egyáltalán nem volt tervbe véve, s a tudományosan kiszámított életgörbénk, anyagi lehetőségeink szerint, csak harmincötödik születésnapod után kellene szülni, Regina – mondta szemrehányóan.

Nem küretre vitték, és még csak nem is nőgyógyászhoz.

A szovjet csodadoktor, olyan, Regina testsúlyához összeállított injekciót adott be, amivel elorvasztotta a magzatot, s egy gyógyszer, amelyet Indiából rendelt, és alig került kevesebbe, mint egy új luxuskocsi, s amelyet táblázatok alapján méricskéltek három adagra, mielőtt felhígította, hogy injekció formájában beadhassa, azt mondta, hogy pontosan hat év és nyolc hónap után maradhat újra terhes Regina.

– Az még legalább két világbajnoki, és ugyanannyi olimpiai arany. Addig a néhány évig, biztos, hogy még megőrzi versenyformáját.

Kétszer ismételték meg a kezelést, „jobb, mint a pirulák, ártalmatlan növényi hormon, csak a nem kívánt magzatra hat”, közölte tolmácsán keresztül a csodadoktor, de Regina vésszesen hízni kezdett, s már a második adag után ki sem mozdult a házból tampon nélkül, mert állandóan vérzett.

Orvosuk időlegesen kezelte a panaszokat, hogy korcsolyázhasson, de egyre kínzóbb tünetekkel tért vissza a megmagyarázhatatlan kör.

Soha nem kívánta a szexet, de most már iszonyodott a szeretkezéstől. Duzzanatokkal teli alteste szüntelenül viszkedett, amúgy sem nagy melle szinte eltűnt, s mert őrizői miatt nem mehetett idegen nőgyógyászhoz, előbb arra gondolt, hogy férjétől szedett fel valami nemi-betegséget. Bobótól, aki büszke volt egyéjszakás hódításaira, s erről néha mesélni is akart, a szerinte fiúsított gyermekkori játszótársnak.

Regina undorodott a történeteitől, nem szemérmességből, de eredendően gyűlölte a témát. Nem volt vevője sem férje kérdésének, sem pedig donhuános történeteinek.

Talán nem is érdekelte a szex. Eltúrta, mert szerette Bobót. Már kamaszkorában, együttlétük első napjaiban sem akarta, hogy kipróbálják azt, amit a nála hat évvel idősebb fiú őszerekezésnek nevezett.

Betegsége miatt, Regina, már nem mehetett vele a jégre sem. Hetekig kórházban kezelték, s egy bulvárlapból tudta meg, hogy menthetetlen, hogy hetei, hónapjai, de még talán egy éve sem lehet hátra.

Időtlenységben élt az edzések óramű pontosságával. Ki sem mozdulhatott a floridai házból. Alig evett valamit, mégis egyre csak hízott. Elhanyagolta magát, már nem is mosdott rendszeresen, meg sem fésülködött, nem volt kedve kikelni az ágyból, s miután a férje, Bobó, akkor már Bobby, összeköltözött egy litván balett-táncosnővel, úgy döntött, joga van otthon meghalni, s hazatér a szülői házba, amit nem vettek el tőle.

Titokban, ügyvédek és politikusok éberségét kijátszva, levelet írt a kommunista államelnöknek, amelyben külső kényszerrel magyarázta emigrációját, megígérve, amint megteheti, rögtön hazatér.

Hazatért, s az első napokban, ha éppen ki tudott vánszorogni a szőlővel befuttatott tornácra, fel sem öltözött. A komódbban talált ruhákat. Eri tantinak, a kedvenc kölnije illatával átítatott levendula színű pongyolájában, vagy nagyapja hatalmas, bordó-kékcsíkos gyapjú fürdőköpenyben ült a lugas alá.

A ház a város szélén állt, s csak egy keskeny rét választotta el az erdőtől.

Ez volt a Ház, ez volt a Rét.

Harmincadik születésnapjára elérte azt a terjedelmet, amit valaha az emberi forma végső határának gondolt.

Nem akart öngyilkos lenni, de forrt benne a maga ellen kárt okozni vágyás.

Szándékosan belevagdosott fekete hajába. Először még tükör előtt, aztán már véletlenszerűen, amúgy vaktában nyírt ki egy-egy tincset. Nem nézte, mit csinál, mert a hálószoba szárnyas tükrében csak akkor láthatta volna magát, ha a két állítható oldallapot egy síkba vitte volna a naggyal. Dühödten, gyilkos indulattal vágta a haját.

Az ágy alá dugta el azt a kis márványszobrot, amelyet róla mintázott egy olasz szobrász, s amelynek a világlapok címlapján, egy pályázati felhívás után, azt a nevet adták: „Hópehely Vénusz”.

Esetlenül mozgott, ha fölsegítette az ápolónő az ágy, az oxigénsátor fogságából. De az igazi börtön a teste volt. A hirtelen hízás miatt nekiment a gyermekkorából jól ismert tárgyaknak, nem tudott bemászni a fürdőkádba, s mert a koplalás sem használt, elhatározta, hogy soha többet nem eszik semmit. Ha életében már nem is, de halálában vissza szeretne volna nyerni hajdani alakját.

Hivatásos ápolónő, egy Mihaela nevű román asszony próbálta gondozni, de igazából egyedül maradt.

Szülei korai halála után, amikor férje miatt még nem kérték a menekült státuszt, már akkor sem tudott mit kezdeni a lakatlan házzal. Fizetett egy ismeretlen házaspárnak, hogy lakják, hogy ne kerüljön ebek harmincadjára.

Alig néhány év leforgása alatt, már világhírességük előtt, meghalt az anyja, nagyapja, édesapja, és végül Eri tánti. Ő, akihez most már úgy hasonlított Regina, mintha ikertestvérei lettek volna egymásnak.

Már humora is, amire mindig büszke volt, elhagyta, bár eleinte, amikor a hízás jeleit fölfedezte, azt mondta, hogy felvéteti magát az állatkerti vízi revübe, most, amíg csak egy rozmárra hasonlít, különben még versenyezhetne egy idomított gyilkos bálnával.

És most, itthon, úgy érezte, hogy el sem ment soha, hogy nem is Regina kínlódik az átizzadt ágyban, hanem Eri tánti, s ilyenkor énekelni kezdte: „A réten át...”

Nagyapja testvérének olyan hosszú neve volt, hogy elemista korában, amikor megtanulta, mint egy mondókát ismételtette, s rájött, hogy az asztali ima helyett, pontosan kétszer lehet elsuttogni az ámen előtt.

Gräfin Frau Georg Franz Ottokar von Waldmüller született nagyernyei és marosjári Kebeleszentiványi Sarolta Mária Erna grófné. Ámen.

De Bobó, a bandavezér, akinek udvarán a fagyok beállta után korcsolyapálya volt, elkeresztelte lédi Ásztornak, s az egész banda így is emlegette, mert csak a fiúsított Regina tudta az igazi nevét végigmondani. Ő is csak cukorkáért, vagy színesképekért volt hajlandó elkántálni, s a végén mindig hozzátette: ámen.

Bobó nagyapjának sportszergyára volt az államosítás előtt, teli volt a padlásuk cipőkre szerelt korcsolyákkal, s az volt a mindennapos versenyük, hogy a jégen ki tudja jobban utánozni azt, amit a tornászoktól láttak a sportcsarnokban.

– Te leszel a világ csillaga – mondta Eri tánti, amikor szánkóra rakva áthúzták Farkasék udvarára, hogy fuvolázzon nekik az iskolai jégtánc-bemutaton.

Az özvegy grófnénak, annyi neve volt, hogy csak.

De még ennél is több, mert a családban úgy emlegették, hogy Szegény Erna, a gyermekektől elvárta, hogy Eri tántinak szólítsák, Bobó apja, a kovászsuborka-

orrú fűszeres méltóságos asszonynak szólította, a postás viszont, amikor közölte vele, hogy nem hozott semmit, mindig úgy kezdte: kiskegyed...

Erna tánti inkább széles volt, mint magas.

Égészen pontosan, a fülcimpájától hatalmas csípőjéig éppen olyan széles volt, mint amilyen a magassága lehetett, s az egyetlen ülőalkalmatosság, amibe elfért, az egy hintaszék volt, amelyre két acél laprugóval lehetett fölerősíteni a tálcát, amelyről ebédelt, uzsonnázott, s vacsorára és reggelire is főzelékfelét, keményre süttött rántottát kapott, mert a billegéstől kiömlött volna a leves. Csak egyszer ült párnákkal megrakott széken az asztalnál, Regina hetedik születésnapján. Lába alá sámlit tettek, de sonkaméretű karja nem engedelmeskedett, nem tudta a leveses kanalat a szájához vinni, s az erőlködésben, hatalmas mellével kimártotta tányójából a zellerkrém-levest.

Rendszeresen borotválkozott, s csak akkor ment át, erejét meghazudtoló kínok között a boltba, ha elkopott a zselettje.

Ilyenkor körülményesen Regina nagyapjától kért kölcsön, s csatos emlékkönyvébe, amelyet kislánykorában kaphatott, a „Tartózás” oldalra bejegyezte: „1 zselett kifizetési ára”, számítva inflációra, emlékezve háborús időkre, amikor a borotvapenge valutává lépett elő.

– Ferdinánd Auguszt, szükségem lenne – kezdte, de nagyapja már előkészítette az aprót, pontosan annyit, amennyiről megállapodott Farkas úrral, Bobó apjával, akinek ő is segített a beszerzésben.

Astor márkájú pengét használt, olyan háromlyukút, amilyent már régóta nem is tartottak az államosított üzletekben, de Bobó apja szerzett valahonnan, s a szovjet gyártmányú „Knyáz Potyemkin” alól úgy vette elő, mintha az lenne a legtermészetesebb dolog. Pedig már szinte mindenki csak borotvakést használt, vagy eljárt hetente egyszer a borbélyhoz.

Regina véletlenül tudta meg ezt a hosszú nevet. Nagyanyja halála után, amikor a temetés miatt nem tartották meg nyolcadik születésnapját, azt a gyöngysort kereste mámi fiókjában, amelyet neki ígértek, s akkor a halcsont merevítésű fűzők, a bársonybélésű üres ékszerterek, hatalmas csipkeszélű bugyik és történelem előtti bonbonos dobozok fűszerillatú halmai között megtalálta azt az esküvői meghívót.

Regina nem csak a történelem előtti dátumon csodálkozott, de azon a csupa nagybetűvel nyomtatott szövegen is, hogy: „légiriadó esetén, a szertartást, a zárda picéjében tartjuk”.

1944. szeptember 4. olvasta, s úgy érezte, hogy az a harminc évvel korábbi dátum, olyan irdatlanul távol van, mint Amerika felfedezése, Róma bukása, s hogy Eri tánti, az a kamasz kinézetű alvóbabá méretű lány, aki állítólag a csomagolópapírra nyomtatott meghívó mellé tűzött fényképen mennyasszonyi ruhában látható, most már vénebb, mint az országútja.

A zöldes árnyalatú papír hátán, amelyben barna szálkák, kitapintható csomók voltak, s amelyeket ki is lehetett kaparni, úgy, hogy lyukak maradtak az értesítőn, mintha moly rágta volna a lapot, tintával volt felírva Eri tánti teljes neve. Az, amit bemagolt.

Megmutatta a fiúknak. De a banda nem tanulta meg, mert az Regina külön-száma volt. Ha nem vadásztak áldozatokra, akkor megkérték Reginát a hihetetlenül hosszú név felmondására, s a skandalás minden egyes szava előtt és után tapostak és röhögtek.

Bobó, szerzett az orvosi rendelőből sebtapaszt, amivel le lehetett ragasztani a kapucsengőket, és konzerves dobozban olvasztották össze a meggyfákról gyűjtött mézgát a fenyőszurokkal, amit, ha macskaszarral keverték, bekenhették vele a kapuk kilincset, ami így nemcsak ragadós, de iszonyatosan bűdös is lett.

Becsengettek és elrohantak. Csak a járdaszéli hársfa lombjában gubbasztó őrszemtől tudták meg, hogy milyen pofát vágott az áldozat.

Reginát, csak felnőtt korában, megszakított terhessége alatt, jóval Eri tánti halála után kezdte foglalkoztatni az a dátum. 1944. szeptember 4. Születésnap és esküvő.

A halotti anyakönyv kiállítási napja, s az esküvői kártya volt a számtani feladvány két másik tényezője. Az esküvő és születés közötti tizenhat év, aztán a haláláig eltelt évek, szinte még háromszor annyi esztendő.

A plafont bámulva eszébe jutott, hogy szégyenkezve beszéltek róla nagyszülei, szegény Ernaként emlegették, mintha tehetett volna arról, hogy tizenhat évesen, fiatal özvegyként, terhessége harmadik hónapjában megerőszkolta, nemi betegséggel töltötte meg a diadalmas szovjet hadsereg.

Elvetélt még aznap, aztán az ostrom után meg kellett műteni.

– Kipakolták, kimiskárolták, mert mindene rohadt volt, mint a sarki kurváké – mondta Bobó anyja, aki biztosan tudta azt is, hogy Eri tanti, aki segédápoló volt a német hadi kórházban, morfiumozta a bajor grófit, az SS fiatal századosát, hogy apát szerezzen balkérről begyűjtött gyermekének.

Regina, lázálmaiban átélte az ostromot, emlékezett nagyanyja legfőbb panaszára, hogy négy vasárnap nem mehettek istentiszteletre, s a fájdalmak szűnni nem akaró rohamai között, megszülte Eri tanti elvetélt gyermekét.

Biztos volt benne, hogy kisfiú, s azon sem csodálkozhatott a kínok ismétlődő hullámai alatt, hogy már beszélni, és járni tud a gyermek, és tenyerével betapasztja Regina száját, hogy ne jajgathassa szét a szülés fájdalmának hangjait.

A két fiú feldúlta a házat.

Aranyat, dollármilliókat kerestek, s az erőszak, már csak amolyan bosszú volt, mert nem találtak semmi elvinni valót.

Hajnalban, Mihaela fedezte fel a betörést, a kítakart, megerőszkolt betegét, s ő telefonált a rendőröknek is. Aztán az oxigénmaszkkal, s a kéznél lévő életmentő gyógyszerekkel próbált segíteni az összezúzott arcú Reginán.

Lélegzett, s még péppé vert kezét is felemelte egy pillanatra.

– Tudna leírást adni a támadókról? – kérdezte a nyomozást vezető tiszt.

Regina a besárgult plafont bámulta, óriás tükörjeget látott, amely virágos rété változott. Pipacsok tengere, havasi enciánok kékje úszott át a koratavasz harsogó zöldjébe.

– A réten át – nyögte, s már halott volt, amikor a kutyás különítmény elindult utolsó mondata miatt, a réten át az erdő felé.

